

# Türk Eğitim Sistemi ile İlgili Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi

## ARAŞTIRMA MAKALESİ

Nesrin HARK SÖYLEMEZ<sup>1</sup>, Berfin ADIYAMAN<sup>2</sup>

1 Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, nesrin\_hark@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-6306-5595.

2 Lisans Öğrencisi, Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü, berfin\_yaman@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-0781-5723.

Gönderilme Tarihi: 04.08.2022 Kabul Tarihi: 05.12.2022 DOI: 10.37669/milliegitim.1156383

**Atf:** "Hark Söylemez, N., ve Adıyaman, B. (2023). Türk Eğitim Sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların değerlendirilmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 52 (239), 1673-1706. DOI: 10.37669/milliegitim.1156383"

### Öz

*Türk eğitim sistemi, yapılan yenilikler ve vizyonundaki değişimleriyle topluma etki etmektedir. Alanyazın incelendiğinde Türk eğitim sisteminin farklı çalışmalara konu olduğu ancak yapılmış çalışmaların genel olarak değerlendirildiği bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür. Bu durum söz konusu çalışmaların genel eğilimlerinin belirlenmesi ihtiyacını doğurmuştur. Bu çalışmanın amacı Türk eğitim sistemi ile ilgili çalışmaların mevcut durumunu analiz etmek, araştırmacılara ve Türk eğitim sistemi paydaşlarına rehberlik etmektir. Çalışmanın örneklemini YÖK Tez Merkezi, ULAKBİM, Google Scholar veri tabanlarında yayımlanmış 188 akademik çalışma oluşturmaktadır. "Türk Eğitim Sistemi" ve "Turkish Education System" anahtar kelimeleri kullanılarak taramalar yapılmıştır. Çalışma kapsamında yer alan yayınları değerlendirmek için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre Türk eğitim sistemi ile ilgili çalışmaların büyük çoğunluğunun makale formatında olduğu ve en fazla eğitimin sorunlarını, 4+4+4 yeni eğitim sistemini ve Türkiye ile farklı ülkelerin eğitim sistemlerinin karşılaştırılmasını ele alan çalışmaların yapıldığı tespit edilmiştir. Araştırmalarda en fazla nitel araştırma yönteminin tercih edildiği, kolay ulaşılabılır örnekleme ve maksimum çeşitlilik örnekleminin kullanıldığı, en fazla tercih edilen örneklem türünün öğretmen olduğu, en fazla kullanılan veri toplama aracının doküman incelemesi olduğu ve verilerin analizinde en fazla betimsel istatistik yöntemlerinin kullanıldığı ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca incelenen çalışmaların birçoğunda araştırma yöntemlerinin ve desenlerinin, örnekleme yöntemlerinin, örneklem türlerinin, örneklem büyüklüklerinin, veri toplama araçlarının ve veri analiz yöntemlerinin belirtilmediği görülmüştür. Araştırmacıların Türk eğitim sistemi ile ilgili lisansüstü çalışmalara ağırlık vermesi, yapılacak çalışmalarda araştırma amaçlarının yanı sıra yöntem bölümüne de odaklanmaları önerilmektedir. Araştırmacıların ve eğitim paydaşlarının yapılan çalışmadan faydalanması temenni edilmektedir.*

**Anahtar Kelimeler:** eğitim, eğitim sistemi, Türk eğitim sistemi, içerik analizi

## Evaluation of the Studies on the Turkish Education System

### **Abstract**

*The Turkish education system has an impact on society with its innovations and changes in its vision. When the literature is examined, it is seen that the Turkish education system is the subject of different studies, but there is no study that evaluates the studies in general. This situation led to the need to determine the general trends of the studies in question. This study aims to analyze the current situation of studies on the Turkish education system and to guide researchers and Turkish education system stakeholders. The sample of the study consists of 188 academic studies published in YÖK Thesis Center, ULAKBİM and Google Scholar databases. Searches were made using the keywords “Türk Eğitim Sistemi” and “Turkish Education System”. Content analysis method was used to evaluate the publications. Results shows that the majority of the studies are in the form of articles, and the studies mostly covers topics of problems of education, 4+4+4 new education system and comparison of the education systems of Turkey and different countries. It has been revealed that qualitative research methods are preferred at most, easily accessible sampling and maximum diversity sampling are used mainly, teacher is the most preferred sample type, the most used data collection tool is document review, and descriptive statistical methods are used mostly in the analysis of data. In addition, most of the studies didn't specified research methods and designs, sampling methods, sample types, sample sizes, data collection tools and data analysis methods. It is recommended that researchers focus on postgraduate studies related to the Turkish education system, and focus on the method section as well as research objectives for the further studies. It is expected that researchers and education stakeholders will benefit from the study.*

**Keywords:** education, education system, Turkish education system, content analysis

### **Giriş**

İnsanlar, tarih boyunca gelecek nesillere farklı yöntemler ile bilgilerini ve deneyimlerini aktarmaya çalışmışlardır. Önceleri, aile içinde gerçekleşen bu süreç, daha sonra aile dışına da çıkan bir işleyiş haline gelmiştir. Birikimler, nesiller boyu aktarılmaya çalışılmış ve zaman içerisinde bir sisteme ihtiyaç duyulmuştur. Bu sebeple de tarihi süreç içerisinde tüm bu işleyiş ve yöntemler birer sistem halini almıştır. Zaman içerisinde eğitim, aile içi bir aktarım ve nesiller arası bir mirası değil, tüm insanlığa dair izleri bırakan deneyim ve bilgi birikimini yansıtmaya başlamıştır.

Eğitim, insanın var olduğu günden bugüne önemli görülmüş, farklı zaman dilimleri içerisinde değişiklik göstermiş bir kavramdır (Töremen, 2011). Eğitim, eski nesil

ile yeni nesil arasında, bilenin bilmeyene aktarım yapmaya başladığı zamandan beri sürüp devam etmekte, insanın varoluş sürecindeki değişim ve gelişim olanaklarından yararlanarak birey davranışlarını düzenleme ve değiştirmede rol almaktadır (Ergün, 2015). Eğitim kavramının tanımı tek bir cümle ile sınırlı olamamakla birlikte, her eğitimci, konusu özelinde farklı tanımlamalar yapmıştır. Bu tanımlamalar eğitim kavramına zenginlik katarken, eğitimi tek bir cümleye indirgenemeyecek kadar geniş ve değerli bir anlam barındırdığını da gözler önüne sermektedir. Aristo, eğitimi sağlam bir vücutta sağlam bir zihnin yaratılması olarak tanımlamıştır. Eğitimi süreç olarak tanımlayan yazarlardan Şişman (2013), bireye olgunluk vermek, erdemli kılmak ve mükemmele ulaştırmak adına düzenlenmiş bir süreçten bahsetmektedir. Çalık (2015) ise eğitimi hem sosyologlar hem de psikologlar gözünden tanımlamayı uygun bulmuştur. Sosyologlar topluma olan uyumu, psikologlar ise bireyin becerilerini ön plana almıştır. Tüm bunların geliştirilmesi için eğitimi gerekli görmüşlerdir. Eğitim en genel anlamda bireyde kendi yaşantıları aracılığıyla davranış değişikliği meydana getirme sürecidir (Erden, 2011). Eğitim bir kültürlenme aracı olarak görülmeli, toplumun ihtiyaç ve isteklerine göre şekillendiği unutulmamalıdır (Altuntaş, 2010). Eğitim, yeni nesli yetiştirmeyi ve geleceğe kazandırmayı amaçlamaktadır (Ergün, 2015).

### **Türk Eğitim Sistemi**

Eğitimin amacı, zaman, mekân, eğitilen ve eğitici bütününde bir ideali yansıtmaktır (Ergün, 2015). Eğitim yalnızca öğrencilere değil, bir topluma, o toplumun geleceğine ve ideallerine de etki etmektedir. Eğitim, yüzyıllar boyu, insanlara kültürü, bilgiyi, deneyimi aktarma işinin en kapsamlı ve en iyi yolu olarak görülmüştür. Nesiller boyu aktarılmak istenen kültürel öğelerin dinamikliği bu sayede korunmuştur. İnsanoğlu, yönetim bünyesinde birleşip, devlet ve ülke kavramına değer yüklemeye başlarken, eğitimin de önemini kavramıştır. Topluluğa bilgi aktarma işini eğitim sistemi olarak tanımlamış, bu yolda pek çok bilgi üretmiştir.

Bilgi üretilmeye ve nesilden nesle aktarılmaya devam edildikçe, sistematik bir hâl almış ve kurumsallaşma böyle başlamıştır (Varış, 1994). Sistem, amaçlara ulaşabilmek için kullanılan araç ve yöntemlerin bütünüdür. Sistem, birbirinden bağımsız fakat birbiri ile ilişkili öğelerin bir bütün oluşturabilmek için bir araya gelmesinden oluşan bir yapıdır. Bu yapıyı oluşturan parçalar ve sonucunda elde edilen bütün, pek çok etkenden etkilenir. Sistemin öğeleri, bütünün birlik ve beraberlik içerisinde uyumlu çalışabilmesini sağlayacak şekilde tasarlanır.

Her devlet, yeni nesillerini eğitmek üzere bir sisteme ihtiyaç duymuştur ve duymaktadır. Sınırları farklılaşan her devlet, kendi hiyerarşisi içerisinde eğitim sistemini oluşturmaya çabalamıştır (Şişman, 2013). Eğitim sistemi, anayasa, ilgili kanunlar,

kalkınma planları, hükümet programları, yönetmelikler ve ulusal programlar temel alınarak oluşturulmaktadır (Kıncal, 2011). Eğitim sistemleri toplumun ihtiyaçlarını karşılarken, yeni nesillerin isteklerine göre de düzenlenmektedir. Devletlerin bu konuda geliştirdikleri ve kendi ilkelerine uygun olduğunu düşündükleri kriterleri vardır. Bu kriterler kimi zaman ülkenin milli amacını, kimi zaman evrensel değerleri içinde barındıran kültürleme olayını kapsamaktadır. Her iki durumda da yeni nesle verilmek istenen çok sayıda mesaj ve kültürel öge vardır. Tüm bu öğeleri içinde barındıran yapı da eğitim sistemidir.

Eğitimi bir sistem haline getirmek kadar, sistemi işler halde yürütmek de oldukça önemlidir. Atatürk; "... en mühim, en asılsı nokta; eğitim meselesidir. Eğitimidir ki bir milleti ya hür, müstakil, şanlı, yüksek bir cemiyet halinde yaşatır ya da bir milleti esaret ve sefaletle terk eder." derken de eğitimin ne denli önemli olduğunu bir kez daha vurgulamıştır (Töremen, 2011). Türk Eğitim sistemi, Türk milletinin kalkınmasını sağlamayı, sosyal, ekonomik ve kültürel kalkınmayı desteklemeyi amaçlamaktadır. Türk milletinin her bir ferdinin mutluluğunu idame ettirmek, milli birlik ve beraberliği de güçlendirmeyi hedeflemektedir. Ulaşılmak istenen, Türk insanının çağdaş medeniyetler düzeyine gelmesidir (Kıncal, 2011).

Eğitim sistemi, gelişmekte olan ülkeler için son derece büyük önem taşımaktadır. Türkiye de bu ülkeler arasındadır. Eğitim sistemi ülkenin kalkınması ve modernleşmesi adına büyük önem arz etmektedir (Tangülü vd., 2014). Eğitim sisteminin dinamikliğine, iyileştirilmesine, eksiklerinin ve sorunlarının giderilmesine, düzenli ve uyumlu işleyişine, çıktılarının sağlıklı olmasına verilen önemin sebebi; bir ülkenin eğitim sisteminin, o ülkenin geleceğini oluşturmasıdır.

Geri kalmış, gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerde eğitim bünyesinde devamlı bir gelişim sağlama çabaları bundan ileri gelmektedir. Eğitim sisteminde yapılacak herhangi bir değişikliğin bireylerin ve ülkenin çıkarlarına hizmet ediyor olması beklenmektedir. Bu kapsamda değişikliklerin hayatta yer edinmesi, bireysel ve toplumsal hayata istendik yönde etki etmesi amaçlanmalıdır (Özenç vd., 2016). Ülkeler yeni nesillere aktarmak istedikleri kültürü, kendi oluşturdukları sistem bütünlüğü içerisinde aktarmaya çalışmaktadır. Türk eğitim sisteminin temelleri 3 Mart 1924'te yapılan düzenleme ile yapılandırılmıştır. Türk Eğitim Sisteminin yasal alt yapısını 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu oluşturmaktadır. Bu kanun ile Türk Eğitim Sisteminin genel ilkeleri, yapısı, eğitime etki eden öğelerin işleyişi, öğretmen gibi eğitim paydaşlarının görevleri, eğitim amaçları açıklanmıştır. Milli Eğitim Temel Kanunu, Türk Milli Eğitim Sistemimizin amaçları, genel yapısı, ilkeleri, okul bina ve tesisleri, eğitim paydaşlarının görev, hak ve sorumlulukları ile ilgili bütün temel hükümleri içinde barındırmaktadır (Güçlü, 2009). Türk eğitim sistemi, nitelikli insan gücü yetiştirmeye

odaklanmıştır. Farklı sektörlerin ihtiyaç duyduğu insan gücünü en iyi hale getirme ve bu amaçla ülke kalkınmasını da iyileştirme hedeflenmiştir.

Türk Milli Eğitim Sistemi, kendine has yapısı içinde, kimi zaman eğitimciler tarafından eleştirilmiş, kimi zaman iyileştirmek için farklı çalışmalar yapılmıştır. Alanyazın incelendiğinde Türk eğitim sistemi ile ilgili birçok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Ancak alanyazından yapılan çalışmaların mevcut durumunu genel olarak analiz eden bir çalışmanın yapılmadığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu alanla ilgili yapılan çalışmaların analizinin yapılmasının ve araştırmalara yönelik ihtiyaçların belirlenmesinin önemli olduğu, yapılan çalışmaların bütüncül bir bakış açısıyla incelenmesinin alanda çalışanlara yol göstereceği düşünülmektedir. Araştırmanın temel amacı Türk Eğitim Sistemi alanında yapılan çalışmalara ilişkin mevcut durumun ortaya konulmasıdır. Bu temel amaç doğrultusunda cevap aranan problemler şunlardır:

1. Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların yayın türlerine göre dağılımı nasıldır?
2. Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların yayın yıllarına göre dağılımı nasıldır?
3. Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların amaçları nelerdir?
4. Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların araştırma yöntemlerine göre dağılımları nasıldır?
5. Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların araştırma desenlerinin dağılımı nasıldır?
6. Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmalarda kullanılan örnekleme yöntemleri nelerdir?
7. Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların örneklem türlerine göre dağılımları nasıldır?
8. Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların örneklem büyüklüklerine göre dağılımları nasıldır?
9. Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmalarda hangi veri toplama araçları kullanılmıştır?
10. Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmalarda kullanılan veri analiz yöntemleri nelerdir?

## Yöntem

Bu araştırma Türk eğitim sistemi üzerine yapılan akademik çalışmaların mevcut durumunun analiz edilmesini amaçlayan bir betimsel içerik analizi çalışmasıdır. İçerik analizi, farklı materyallerin ya da uygulama gruplarının özelliklerinin sistematik olarak belirlendiği bir değerlendirme sürecidir (Scriven, 1981). İçerik analizi, araştırılan bilgilerin yaygınlaştırılması ve yapılacak araştırma, uygulama, politika ve algıların şekillendirilmesinde etkili araştırma sentezleridir (Suri ve Clarke, 2009). Cohen vd. (2007), içerik analizini, yazılı bilgilerin içeriklerinin ve içerdikleri mesajların özetlenerek sunulması şeklinde tanımlamışlardır. Creswell ve Creswell (2017)'e göre ise içerik analizi, benzer verilerin belirli temalar ve kavramlar doğrultusunda bir araya getirilmesi ve anlaşılabilir bir formda düzenlenerek yorumlanmasıdır. Eğitim bilimleri ve sosyal bilimler alanlarında yaygın olarak kullanılan bir içerik analizi yöntemi ile belirli kurallar doğrultusunda yapılan kodlamalarla makale, tez, kitap, tarihi dokümanlar gibi birçok belgeleri belirli kategoriler altında özetlemek ve eğilimlerini belirlemek mümkündür. Birbirlerine benzer verilerin, belirli temalar ve kavramlar altında birleştirilerek okuyucuların anlayabileceği bir şekilde sunulması açısından içerik analizi çalışmalarının oldukça önemli olduğunu söylemek mümkündür (Fraenkel vd., 2012).

Çalık ve Sözbilir (2014), içerik analiz çalışmalarını meta sentez, meta-analiz ve betimsel içerik analizi şeklinde üçe ayırmakta ve betimsel içerik analizini, herhangi alanda yapılan çalışmaların eğilimlerinin belirlenmesine ve değerlendirilmesine dayandırmaktadır. Başka bir ifadeyle, araştırılmak istenen konu ile ilgili yapılan nicel, nitel veya karma çalışmalar belli ölçütlere göre seçilmekte, gerekli düzenlemeler yapılarak alandaki genel eğilim tespit edilmektedir (Selçuk vd., 2014). Yapılan araştırma kapsamında da belirlenen araştırma soruları doğrultusunda elde edilen veriler tablolara dönüştürülerek betimsel biçimde sunulmuştur.

### Çalışma Kapsamı ve Veri Toplama Süreci

Çalışmada incelenen kaynaklar doküman incelemesi ile elde edilmiştir. Doküman incelemesinde, araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak farklı dokümanların bir araya getirilmesi, gözden geçirilmesi, analizi ve sorgulanması söz konusudur (Özkan, 2019). Çalışma için Dicle Üniversitesi'nden 28/09/2021 tarihinde E-14679147-663.05-146394 sayılı Etik Kurul izni alınmıştır. Literatürde Türk eğitim sistemi ile ilgili çok sayıda çalışmanın olması yapılacak içerik analizi için bir sınırlandırma ihtiyacı doğurmuştur. Bu nedenle araştırma kapsamına alınan çalışmaların belirlenmesi için bazı ölçütler "Türk Eğitim Sistemi" ve "Turkish Education System" kelimeleri ile veri tabanlarında taramalar yapılmış ve çalışmaların amaca uygunluğu kontrol edilmiştir. Çalışmalar taranırken şu ölçütler dikkate alınmıştır:

- Taramaların YÖK Tez Merkezi, ULAKBİM, Google Scholar veri tabanlarında gerçekleştirilmiş olması
- Veri tabanlarında “Türk Eğitim Sistemi” ve “Turkish Education System” anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılması,
- 2010 yılı sonrası yayınlanmış olması,
- “Türk Eğitim Sistemi/ Türk Eğitimi/ Türkiye’de Eğitim/ Türkiye ve Eğitim/ Eğitim Sistemi/Eğitim Sorunları/ Milli Eğitim Sistemi/ Ulusal Eğitim/ Ulusal Eğitim Sistemi” kelimelerinin makalelerin başlığında bulunuyor olması,
- Çalışmaların Türkçe olarak yayınlanmış olması
- Erişim izni olmayan ve tam metnine erişilemeyen çalışmalara yer verilmesi,
- Tezden üretilen makalelerde tezler çalışmaya dahil edilmiş, makaleler kapsam dışı tutulmuştur.
- Veri tabanları YÖK Tez Merkezi, ULAKBİM ve Google Scholar sıralamasına uygun olarak taranmıştır. Bir veri tabanında yer verilen bir makale farklı bir veri tabanında çalışmaya tekrar dâhil edilmemiştir.

2021 yılı Mart ayında başlayıp 2021 Haziran ayında tamamlanan taramalarda YÖK Tez veri tabanında “Turkish Education System” ve “Türk Eğitim Sistemi” anahtar kelimeleriyle tarama yapılmıştır. Tarama sonucunda 120 teze ulaşılmıştır. 120 tez içerisinde çalışmanın sınırlılıkları da göz önüne alındığında; 62 tez 2010 yılı öncesine ait, 1’i İngilizce, 1’i kısıtlı, 1’i TÜBESS erişimi isteyen 65 tez çıkarılarak 55 teze ulaşılmıştır.

Erişilen tezlerin Enstitüleri; Eğitim Bilimleri (21), Sosyal Bilimler (28), Fen Bilimleri (2), Lisansüstü Eğitim (3), Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Programı (1) şeklindedir. Tezlerin Ana Bilim Dalları incelendiğinde çalışmaya sınırlılık getirilerek; Sosyoloji (4), Eğitimde ve Sosyal Hayatta Sivil Toplum Örgütlenmeleri Anabilim Dalı(1), Amme İdaresi A.B.D.(2), Eğitim Yönetimi ve Denetimi A.B.D.(2), Tarih A.B.D.(3), İşletme A.B.D.(1), Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi A.B.D.(1), Maliye A.B.D.(1), Kamu Yönetimi A.B.D.(1), Eğitim Yönetimi ve Politikası A.B.D.(1), Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri A.B.D.(1), İktisat A.B.D.(1), İşletme Yönetimi A.B.D.(1), Belirtilmeyen(2) tezler çıkarılmıştır. Kalan tezlerin Ana Bilim Dalları aşağıdaki gibidir:

Temel Eğitim A.B.D. (2), Eğitim Bilimleri A.B.D. (18), Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi A.B.D. (1), İlköğretim A.B.D. (5), Türkçe Eğitimi A.B.D. (1), Beden

Eğitimi ve Spor Öğretmenliği A.B.D. (1), Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi A.B.D. (2), Eğitimin Kültürel Temelleri A.B.D. (1), Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar A.B.D. (2).

Sonuç olarak 26 yüksek lisans, 7 doktora tezi olmak üzere toplam 33 tez çalışmaya dâhil edilmiştir. Çalışmanın ölçütleri dikkate alınarak ULAKBİM ve Google Scholar veri tabanlarında da taramalar yapılmıştır. Her iki veri tabanında yer alan ve belirlenen ölçütleri taşımayan makaleler elendikten sonra 155 makale çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışma kapsamında toplam 155 makale 33 tez incelenmiştir.

### Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Toplanan verilerin betimsel içerik analizi ile incelendiği bu çalışmada araştırma kapsamında incelenen çalışmaların bir arada sunulabilmesi için bir form hazırlanmıştır. Veri tabanlarından indirilen çalışmalar dikkatlice incelenerek araştırmanın alt amaçları doğrultusunda bu forma eklenmiştir. Oluşturulan tabloda yayın türleri, yayın yılları, amaçları, araştırma yöntemleri, araştırma desenleri, kullanılan örnekleme yöntemleri, örneklem türleri, örneklem büyüklükleri, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri yer almaktadır.

**Tablo 1**

*Araştırma Kapsamında İncelenen Çalışmaların Özetlendiği Form*

Yayın türleri	Yayın yılları	Amaçları <sup>a</sup>	Araştırma yöntemleri <sup>b</sup>	Araştırma desenleri <sup>c</sup>	Örnekleme yöntemleri <sup>d</sup>	Örneklem türleri <sup>e</sup>	Örneklem büyüklükleri <sup>f</sup>	Veri toplama araçları <sup>g</sup>	Veri analiz yöntemleri <sup>h</sup>
---------------	---------------	-----------------------	-----------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	-------------------------------	------------------------------------	------------------------------------	-------------------------------------

<sup>a,b,c,d,e,f,g,h</sup>İncelenen çalışmaların bazıları birden fazla amaç, araştırma yöntemi, örnekleme yöntemi, örneklem türü, örneklem büyüklüğü, veri toplama aracı ve veri analiz yöntemi içermektedir. Herhangi bir çalışmada bir parametreye ait birden fazla özellik içeren çalışmalar aynı parametrede birden fazla kodlanmıştır.

Çalışmalar yayın türlerine göre kod isimlerle adlandırılmışlardır. Bu kodlar, çalışma türlerinin Türkçe isimlerinin baş harfi ile oluşturulmuştur. İsimlendirme yapılırken araştırmalar yüksek lisans tezi=Y, doktora tezi=D ve makale=M olarak sınıflandırılmıştır. İncelemesi yapılan her çalışma oluşturulan forma aktarılmıştır. Makaleler M1'den M155'a kadar, yüksek lisans tezleri Y1'den Y26'ya kadar, doktora tezleri ise D1'den D7'ye kadar kodlanmıştır.



Çalışmanın güvenilirliğini arttırmak için değerlendiriciler arası güvenilirliğe başvurulmuştur. Kodlama güvenilirliğini sağlayabilmek için veriler her iki araştırmacı tarafından kodlanmış ve karşılaştırma yapılmıştır. Araştırmacılar arası geçerlik ve güvenilirlik [Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100] formülü ile hesaplanmış (Miles vd., 2019) ve güvenilirlik %92 olarak bulunmuştur. Araştırmanın geçerliğini arttırmak için oluşturulan temaların ve kategorilerinin doğru ve etkili sunumu için alan uzmanlarının görüş ve önerilerine danışılmış ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

### **Bulgular**

Bu bölümde araştırmanın amaçları doğrultusunda elde edilen bulgular sunulmuştur. Bazı tablolarda belirtilen frekans değerleri, araştırma kapsamında incelenen çalışma sayısından fazladır. Bu durum yapılan içerik analizi çalışmasında bazı çalışmaların birden fazla kategori altında veya aynı kategori altında farklı kodlarla yer almasından kaynaklanmaktadır.

#### **Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların yayın türlerine göre dağılımı nasıldır?**

Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların yayın türlerine göre dağılımı Tablo 2'de sunulmuştur.

**Tablo 2***Çalışmaların Yayın Türlerine Göre Dağılımı*

Tema	Kategori	Çalışma Kodu	f	%
Yayın Türü	Makale	M1-M2-M3-M4-M5-M6-M7-M8-M9-M10-M11-M12-M13-M14-M15-M16-M17-M18-M19-M20-M21-M22-M23-M24-M25-M26-M27-M28-M29-M30-M31-M32-M33-M34-M35-M36-M37-M38-M39-M40-M41-M42-M43-M44-M45-M46-M47-M48-M49-M50-M51-M52-M53-M54-M55-M56-M57-M58-M59-M60-M61-M62-M63-M64-M65-M66-M67-M68-M69-M70-M71-M72-M73-M74-M75-M76-M77-M78-M79-M80-M81-M82-M83-M84-M85-M86-M87-M88-M89-M90-M91-M92-M93-M94-M95-M96-M97-M98-M99-M100-M101-M102-M103-M104-M105-M106-M107-M108-M109-M110-M111-M112-M113-M114-M115-M116-M117-M118-M119-M120-M121-M122-M123-M124-M125-M126-M127-M128-M129-M130-M131-M132-M133-M134-M135-M136-M137-M138-M139-M140-M141-M142-M143-M144-M145-M146-M147-M148-M149-M150-M151-M152-M153-M154-M155	155	82,45
	Yüksek Lisans Tezi	Y1-Y2-Y3-Y4-Y5-Y6-Y7-Y8-Y9-Y10-Y11-Y12-Y13-Y14-Y15-Y16-Y17-Y18-Y19-Y20-Y21-Y22-Y23-Y24-Y25-Y26	26	13,83
	Doktora Tezi	D1-D2-D3-D4-D5-D6-D7	7	3,72

Tablo 2’de Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmaların yayın türlerine göre dağılımı incelendiğinde, araştırmaların %82,45’inin (f=155) makale çalışması, %13,83’ünün (f=26) yüksek lisans tezi ve %3,72’sinin (f=7) doktora tezi olduğu görülmektedir.

### **Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların yayın yıllarına göre dağılımı nasıldır?**

Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların yayın yıllarına göre dağılımı Tablo 3’te sunulmuştur.

**Tablo 3***Çalışmaların Yayın Yıllarına Göre Dağılımı*

Tema	Kategori	Çalışma Kodu	f	%
Yayın Yılı	2010	M4-M13-M24-M52-M123-Y3-Y8-Y20-Y22-Y25	10	5,32
	2011	M8-M44-M67-M74-M80-M102-M127-M129-M130-M146-M152-M153-Y16	13	6,91
	2012	M1-M26-M28-M32-M42-M73-M77-M82-M92-M99-M101-M107-M112-M140	14	7,45
	2013	M36-M45-M68-M70-M76-M79-M132-M134-Y11-Y26-D6	11	5,85
	2014	M6-M22-M31-M33-M35-M50-M60-M65-M75-M104-M111-M121-M128-M139-M148-M151-Y17-Y18-D1	19	10,11
	2015	M9-M11-M25-M29-M39-M43-M64-M69-M72-M85-M86-M90-M100-M109-M115-M118-M126-M131-M142-M145-M149-Y6-Y19-D3	24	12,77
	2016	M2-M7-M38-M57-M66-M83-M89-M97-M103-M106-M110-M120-M125-M143	14	7,45
	2017	M15-M23-M27-M34-M41-M48-M98-M105-M122-M150-Y24-D4	12	6,38
	2018	M3-M10-M19-M20-M30-M37-M46-M47-M49-M51-M61-M63-M78-M87-M95-M96-M108-M114-M154-Y4-Y10-Y15-Y23	23	12,23
	2019	M12-M14-M16-M18-M53-M54-M55-M58-M59-M71-M81-M91-M116-M119-M124-M133-M135-M147-Y1-Y2-Y5-Y7-Y9-Y12-Y13-Y14	26	13,83
	2020	M17-M21-M40-M56-M62-M84-M88-M93-M94-M113-M117-M136-M138-M141-M144-M155-Y21-D2-D5-D7	20	10,64
	2021	M5-M137	2	1,06

Tablo 3'te Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmaların yayın yıllarına göre dağılımları incelendiğinde, araştırmaların en çok 2019 (f=26) yılında yapıldığı görülmektedir. 2019 yılını sırasıyla 2015 (f=24), 2018 (f=23) ve 2020 (f=20) yılları izlemektedir. 2014 yılı itibarıyla çalışmalarda bir artış olduğu tespit edilmiştir.

**Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların amaçları nelerdir?**

Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların amaçlarına göre dağılımı Tablo 4'te sunulmuştur.

Türk Eğitim Sistemi ile İlgili Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi

**Tablo 4**

*Çalışmaların Amaçlarına Göre Dağılımı*

Tema	Kategori	Çalışma Kodu	f	%
Amaç	Eğitimin sorunları ile ilgili çalışmalar	M7- M8- M12- M25- M50- M59- M61- M72- M75- M92- M94- M97- M100- M104- M113- M116- M117- M120- M126- M130- M132- M145- M146- M149- M152- M154- Y3- Y17- Y26	29	15,34
	4+4+4 yeni eğitim sistemi ile ilgili çalışmalar	M22- M25- M26- M28- M29 -M35- M36- M38- M39- M53- M64- M65- M69- M73- M76- M81- M115- M128- M132- M139- M145- M151	22	11,64
	Türkiye ile farklı ülkelerin eğitim sistemlerinin karşılaştırılmasına ilişkin çalışmalar	M4- M9- M20- M30- M32- M34- M37- M40- M44- M47- M51- M98- M99- M124- M125- M134- M135- M148- Y5- Y25	20	10,58
	Ders kitapları/ders programları/ eğitim programları ile ilgili çalışmalar	M42- M82- M88- M105- M108- M119- M123- M127- M134- Y8- Y11- Y22	12	6,35
	Yasal metinleri ve yönetmelikleri konu alan çalışmalar	M3- M7- M21- M22- M24- M27- M40- M85- M101- Y12	10	5,29
	Roman- Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemindeki yerlerini konu alan çalışmalar	M2- M16- M56- M133- M136- Y7- Y9- Y10- Y21	9	4,76
	Eğitim reformları ile ilgili çalışmalar	M23- M50- M52- M109- M111- M143 -M147- D6	8	4,23
	Türk eğitim sistemini farklı tarihsel süreçler kapsamında ele alan çalışmalar	M71- M106- M137- Y20- Y23- D3- D7	7	3,70
	Yabancı uzmanları/ yabancı belgeleri konu alan çalışmalar	M1- M63- M103- M154- Y4- Y6- D1	7	3,70
	Türk eğitim sisteminde öğretmenlik ile ilgili çalışmalar	M5- M11- M17- M43- M68- M78- M121	7	3,70
Eğitim sistemine etkiler ile ilgili çalışmalar	M62- M91- M102- Y14- Y16- Y18-M153	7	3,70	
Öğrencilerin görüş/tutum/ başarılarının incelenmesine yönelik çalışmalar	M33- M46- M53- M93- M112- M141	6	3,17	

Türk eğitim sistemi kavramını ele alan çalışmalar	M14- M31- M54- M66	4	2,12
Eğitim denetimi ile ilgili çalışmalar	M60- M138- D2- D5	4	2,12
Eğitimde eşitlik konulu çalışmalar	M58- M70- M84- M96	4	2,12
Öğretmen yetiştirme/ öğretmen yetiştirme sistemlerine ilişkin çalışmalar	M4- M19- M20- M40	4	2,12
Türk eğitim sisteminin felsefi temelleri ile ilgili çalışmalar	M18- M79- Y1- Y19	4	2,12
Köy enstitüleri ile ilgili çalışmalar	M10- M57- M101	3	1,59
Eğitimde kalite konulu çalışmalar	M77- M150	2	1,06
Yönetici, okul ve öğretmene ilişkin algılara yönelik çalışmalar	M6- M31	2	1,06
Dershaneler ile ilgili çalışmalar	M129- M131	2	1,06
Yönetici seçme yetiştirme ve atama ile ilgili çalışmalar	Y2- D4	2	1,06
Uzaktan eğitim ile ilgili çalışmalar	M15- M118	2	1,06
Diğer	M13- M45- M74- M86- M87- M89- M95- M114- M122- M140- M144- Y13	12	6,35

Tablo 4 incelendiğinde Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmaların amaçlarının 24 farklı kategori altında toplandığı görülmektedir. Yapılan çalışmaların %15,34'ünün (f=29) eğitimin sorunları ile ilgili çalışmalar kategorisi altında, %11,64'ünün (f=22) 4+4+4 yeni eğitim sistemi ile ilgili çalışmalar kategorisi altında, %10,58'inin (f=20) Türkiye ile farklı ülkelerin eğitim sistemlerinin karşılaştırılmasına ilişkin çalışmalar kategorisi altında, %6,35'inin (f=12) ders kitapları/ders programları/ eğitim programları ile ilgili çalışmalar kategorisi altında, %5,29'unun (f=10) yasal metinleri ve yönetmelikleri konu alan çalışmalar kategorisi altında, %4,76'sının (f=9) Roman- Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemindeki yerlerini konu alan çalışmalar kategorisi altında, %4,23'ünün (f=8) eğitim reformları ile ilgili çalışmalar kategorisi altında, %3,70'inin (f=7) Türk eğitim sistemini farklı tarihsel süreçler kapsamında ele alan çalışmalar kategorisi altında, %3,70'inin (f=7) yabancı uzmanları/ yabancı belgeleri konu alan çalışmalar kategorisi altında, %3,70'inin (f=7) Türk eğitim sis-

teminde öğretmenlik ile ilgili çalışmalar kategorisi altında, %3,70'inin (f=7) eğitim sistemine etkiler ile ilgili çalışmalar kategorisi altında, %3,17'sinin (f=6) öğrencilerin görüş/tutum/başarılarının incelenmesine yönelik çalışmalar kategorisi altında, %2,12'sinin (f=4) Türk eğitim sistemi kavramını ele alan çalışmalar kategorisi altında, %2,12'sinin (f=4) eğitim denetimi ile ilgili çalışmalar kategorisi altında, %2,12'sinin (f=4) eğitimde eşitlik konulu çalışmalar kategorisi altında, %2,12'sinin (f=4) öğretmen yetiştirme/ öğretmen yetiştirme sistemlerine ilişkin çalışmalar kategorisi altında, %2,12'sinin (f=4) Türk eğitim sisteminin felsefi temelleri kategorisi altında, %1,59'unun (f=3) köy enstitüleri ile ilgili çalışmalar kategorisi altında, %1,06'sının (f=2) eğitimde kalite konulu çalışmalar kategorisi altında, %1,06'sının (f=2) yönetici, okul ve öğretmene ilişkin algılara yönelik çalışmalar kategorisi altında, %1,06'sının (f=2) dershaneler ile ilgili çalışmalar kategorisi altında, %1,06'sının (f=2) yönetici seçme, yetiştirme ve atama ile ilgili çalışmalar kategorisi altında ve %1,06'sının (f=2) uzaktan eğitim ile ilgili çalışmalar kategorisi altında yer almaktadır. Bunların yanı sıra frekans değeri 1 olan kodlar diğer kategorisi altında toplanmıştır.

### **Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların araştırma yöntemlerine göre dağılımları nasıldır?**

Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların araştırma yöntemlerine göre dağılımı Tablo 5'te sunulmuştur.

**Tablo 5***Çalışmaların Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı*

Tema	Kategori	Çalışma Kodu	f	%
Araştırma Yöntemi	Nitel	M2-M6-M14-M16-M17-M18-M20-M22-M23-M25-M26-M27-M30-M31-M32-M34-M36-M37-M41-M43-M45-M46-M47-M48-M49-M50-M54-M61-M66-M75-M80-M81-M82-M83-M85-M90-M94-M96-M103-M109-M110-M111-M113-M114-M115-M122-M125-M127-M128-M129-M130-M133-M134-M136-M137-M138-M139-M140-M144-M146-M151-M152-Y1-Y2-Y4-Y5-Y6-Y7-Y10-Y11-Y12-Y13-Y14-Y15-Y16-Y17-Y18-Y20-Y21-Y22-Y25-D1-D3-D4-D7	85	45,21
	Belirtilmemiş*	M1-M3-M4-M7-M8-M9-M10-M12-M13-M21-M24-M33-M35-M40-M42-M44-M51-M55-M56-M57-M58-M59-M62-M63-M67-M68-M70-M71-M72-M73-M74-M77-M78-M79-M84-M86-M87-M89-M91-M92-M95-M97-M98-M99-M100-M101-M102-M104-M105-M106-M107-M108-M112-M118-M120-M123-M126-M131-M132-M141-M142-M143-M147-M148-M149-M150-M153-M154-M155-Y3-Y8-Y9-Y19-Y23-Y24-Y26-D6	76	40,43
	Nicel	M19-M28-M29-M39-M52-M53-M64-M65-M76-M93-M121-M145	12	6,38
	Karma	M38-M60-M69-M88-M117-M119-M124-D5	8	4,26
	Alan yazın derleme	M5-M11-M15-M116-M135-D2	6	3,19
	DEMATEL ve analitik ağ süreci yöntemleri	M12	1	0,53

\*Araştırma yöntemleri belirtilmeyen çalışmalara tabloda “belirtilmemiş” kategorisi altında yer verilmiştir.

Tablo 5 incelendiğinde Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmaların araştırma yöntemlerinin 6 farklı kategori altında toplandığı görülmektedir. Çalışmalarda kullanılan araştırma yöntemlerinin %45,21’inin (f=85) nitel kategorisi altında, %6,38’inin (f=12) nicel kategorisi altında, %4,26’sının (f=8) karma kategorisi altında, %3,19’unun (f=6) alan yazın derleme kategorisi altında ve %0,53’ünün (f=1) DEMATEL ve analitik ağ süreci yöntemleri altında toplandığı görülmektedir. Ayrıca çalışmaların %40,43’ünde (f=76) araştırma yönteminin belirtilmediği tespit edilmiştir.

**Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların araştırma desenlerinin dağılımı nasıldır?**

Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların araştırma desenlerine göre dağılımını Tablo 6'da sunulmuştur.

**Tablo 6***Çalışmaların Araştırma Desenlerinin Dağılımı*

Tema	Kategori	Çalışma kodu	f	%
	Belirtilmemiş*	M1-M2-M3-M4-M5-M8-M10-M12-M13-M15-M17-M18-M24-M26-M27-M33-M35-M38-M40-M41-M42-M44-M45-M46-M51-M55-M56-M57-M58-M59-M62-M63-M67-M71-M72-M73-M74-M75-M79-M82-M84-M85-M86-M87-M89-M91-M92-M97-M102-M103-M104-M105-M107-M108-M109-M114-M116-M122-M126-M127-M130-M131-M135-M141-M142-M143-M147-M148-M149-M150-M154-M155-Y4-Y5-Y6-Y11-Y12-Y15-Y17-Y18-Y19-Y20-Y21-Y22-Y23-Y24-Y26-D1-D2	90	43,69
	Nitel betimsel tarama	M7-M11-M22-M31-M34-M43-M54-M66-M68-M69-M70-M78-M80-M98-M100-M101-M106-M111-M118-M119-M123-Y8-Y10-D6-D7	25	12,14
	Olgubilim çalışması	M14-M16-M17-M25-M43-M48-M49-M50-M94-M96-M110-M111-M128-M129-M132-M133-M134-M136-M137-M138-M139-D3	22	10,68
	Durum çalışması	M6-M23-M36-M61-M83-M88-M113-M125-M140-M144-M145-M146-M151-M152-Y7-Y13-Y25	17	8,25
	Nicel betimsel tarama	M21-M28-M29-M39-M52-M60-M64-M65-M69-M77-M93-M95-M104-M119-M121-M144-Y3	17	8,25
Araştırma Deseni	İlişkisel tarama	M19-M53-M121-Y3-Y9-D4-D5	7	3,40
	Karşılaştırmalı tarama	M20-M30-M32-M34-M37-M47-M99	7	3,40
	Literatür taraması	M9-M11-M153-Y8-Y16	5	2,43
	Tarihsel araştırma	M120-Y1-Y14-D4	4	1,94
	Özel durum çalışması	M81-M115	2	0,97
	Keşfedici sıralı desen	M124-D5	2	0,97
	Bütüncül çoklu durum deseni	D4- D5	2	0,97
	Diğer	M76- M90-M112-M117-Y2-D4	6	2,91

\*Araştırma desenleri belirtilmeyen çalışmalara tabloda "belirtilmemiş" kategorisi altında yer verilmiştir.



Tablo 6 incelendiğinde Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmaların araştırma desenlerinin 13 farklı kategori altında toplandığı görülmektedir. Çalışmaların %43,69 gibi büyük bir çoğunluğunda (f=90) araştırma deseninin belirtilmediği tespit edilmiştir. Çalışmalarda kullanılan araştırma desenlerinin % 12,14'ünün (f=25) nitel betimsel tarama kategorisi altında, %10,68'inin (f=22) olgubilim çalışması kategorisi altında, %8,25'inin (f=17) durum çalışması kategorisi altında, %8,25'inin (f=17) nicel betimsel tarama kategorisi altında, %3,40'ının (f=7) ilişkisel tarama kategorisi altında, %3,40'ının (f=7) karşılaştırmalı tarama kategorisi altında, %2,43'ünün (f=5) literatür taraması kategorisi altında, %1,94'ünün (f=4) tarihsel araştırma kategorisi altında, %0,97'sinin (f=2) özel durum çalışması kategorisi altında, %0,97'sinin (f=2) keşfedici sıralı desen kategorisi altında, %0,97'sinin (f=2) bütüncül çoklu desen kategorisi altında yer aldığı görülmektedir. Çalışmada frekans değeri 1 olan kodlar ise diğer kategorisi altında toplanmıştır.

### **Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmalarda kullanılan örnekleme yöntemleri nelerdir?**

Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmalarda kullanılan örneklem yöntemlerinin dağılımı Tablo 7'de sunulmuştur.

**Tablo 7***Çalışmalarda Kullanılan Örnekleme Yöntemleri*

Tema	Kategori	Çalışma kodu	f	%
Örnekleme Yöntemi	Belirtilmemiş*	M1-M4-M5-M7-M8-M9-M10-M11-M13-M15-M17-M18-M20-M21-M22-M24-M26-M27-M30-M32-M33-M34-M35-M37-M40-M41-M42-M44-M47-M51-M52-M53-M54-M55-M56-M57-M58-M59-M61-M62-M63-M64-M66-M67-M68-M70-M71-M72-M73-M74-M75-M80-M82-M83-M84-M86-M87-M88-M89-M91-M92-M96-M97-M98-M99-M100-M101-M102-M103-M105-M106-M107-M108-M110-M111-M112-M114-M116-M118-M120-M122-M123-M125-M126-M127-M128-M129-M130-M131-M134-M135-M137-M140-M142-M145-M146-M147-M148-M149-M153-M154-M155-Y1-M3-Y5-Y6-Y8-Y10-Y11-Y12-Y14-Y14-Y16-Y17-Y18-Y19-Y20-Y22-Y23-Y25-D1-D3-D6	123	60,89
	Kolay ulaşılabılır örnekleme	M23-M29-M31-M46-M78-M85-M109-M113-M117-M124-M138-M143-Y2	13	6,44
	Maksimum çeşitlilik örnekleme	M2-M17-M43-M45-M50-M94-M115-M132-M136-M151-D2-D4-D5	13	6,44
	Ölçüt örnekleme	M6-M23-M25-M48-M50-M81-M133-M136-M139-Y7-Y15-D7	12	5,94
	Rastgele örnekleme	M29-M35-M38-M65-M69-M77-M79-M104-M117-M152-Y24-D4	12	5,94
	Amaçlı örnekleme	M12-M14-M16-M36-M46-M121-Y9-Y13-Y21-Y26	10	4,95
	Küme örnekleme	M19-M28-M39-M49-M95-M141-M144	7	3,47
	Tabakalı örnekleme	M60-M77-M93-M119-Y3-D4	6	2,97
	Kartopu örnekleme	M23-M150	2	0,99
	Diğer	M49- M76- M90- M128	4	1,98

\*Örnekleme yöntemleri belirtilmeyen çalışmalara tabloda “belirtilmemiş” kategorisi altında yer verilmiştir.

Tablo 7 incelendiğinde Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmaların örnekleme yöntemlerinin 10 farklı kategori altında toplandığı görülmektedir. Çalışmaların %60,89 gibi büyük bir çoğunluğunda (f=123) örnekleme yönteminin belirtilmediği tespit edilmiştir. Çalışmalarda kullanılan örnekleme yöntemlerinin %6,44'ünün (f=13) kolay ulaşılabilir örnekleme kategorisi altında, % 6,44'ünün (f=13) maksimum çeşitlilik örnekleme kategorisi altında, %5,94'ünün (f=12) ölçüt örnekleme kategorisi altında, %5,94'ünün (f=12) random örnekleme kategorisi altında, %4,95'inin amaçlı örnekleme (f=10) kategorisi altında, %3,47'sinin (f=7) küme örnekleme kategorisi altında, %2,97'sinin (f=6) tabakalı örnekleme kategorisi altında, %0,99'unun (f=2) kartopu örnekleme kategorisi altında yer aldığı görülmektedir. Çalışmada frekans değeri 1 olan kodlar ise diğer kategorisi altında toplanmıştır.

### **Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların örnekleme türlerine göre dağılımları nasıldır?**

Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların örnekleme türlerine göre dağılımı Tablo 8'de sunulmuştur.

**Tablo 8***Çalışmaların Örneklem Türlerine Göre Dağılımı*

Tema	Kategori	Çalışma kodu	f	%
Örneklem Türleri	Belirtilmemiş*	M1-M4-M5-M8-M9-M10-M13-M15-M24-M26-M27-M33-M40-M44-M51-M55-M56-M57-M58-M59-M62-M63-M67-M70-M71-M73-M74-M75-M82-M84-M86-M89-M92-M97-M98-M99-M101-M102-M103-M105-M107-M108-M118-M120-M125-M130-M131-M137-M140-M142-M146-M147-M148-M149-M153-M154-Y5-Y16-Y17-Y19-Y20-Y23-Y25-D3	64	26,89
	Öğretmen	M2-M17-M23-M25-M28-M29-M32-M35-M36-M38-M43-M45-M49-M52-M64-M65-M78-M79-M81-M83-M90-M94-M104-M109-M115-M117-M119-M121-M122-M128-M129-M132-M143-M145-M150-M151-M152-Y7-Y10-Y15-Y21-Y24-D4-D5	44	18,49
	Yönetici	M2-M12-M45-M65-M69-M77-M85-M94-M104-M106-M109-M111-M136-M139-M151-Y2-Y6-Y13-Y15-Y21-Y24-Y26-Y26-D4-D5	25	10,50
	Yönetmelik/Yasa/ Rapor/ Arşiv/Gazete	M3-M18-M21-M22-M30-M30-M32-M37-M41-M47-M87-M88-M91-M114-M116-Y1-Y4-Y6-Y11-Y12-Y18-D1-D1-D6-D7-M20	22	9,24
	Tez/Makale/Kitap/ Dergi/ Film Senaryosu	M7-M11-M34-M37-M42-M47-M68-M87-M100-M114-M116-M123-M127-M134-M135-Y6-Y8-Y14-Y18-D1	20	8,40
	Öğrenci	M2-M16-M39-M46-M52-M53-M77-M90-M93-M94-M95-M119-M133-M141-M144-Y7-Y15-Y22	18	7,56
	Öğretmen Adayı	M6-M14-M19-M31-M48-M50-M54-M61-M66-M80-M96-M110-M112-M113-M124-M126-M143	17	7,14
	Müfettiş/Eğitim Denetmeni	M12-M60-M109-M117-M138-Y3-Y15-D5	8	3,36
	Veli	M2-M52-M72-M77-M94-Y7	6	2,52
	Akademisyen	M12-M94-M117-D5	4	1,68
Milletvekili	Y26-D2	2	0,84	
Diğer	M32-M76-M87-M94-M106-M155-Y9-Y13	8	3,36	

\*Örneklem türleri belirtilmeyen çalışmalara tabloda “belirtilmemiş” kategorisi altında yer verilmiştir.

Tablo 8 incelendiğinde Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmaların örneklem türlerinin 12 farklı kategori altında toplandığı görülmektedir. Çalışmaların %26,89'unun (f=64) örneklem türünün belirtilmediği tespit edilmiştir. Çalışmalarda kullanılan örneklem türlerinin %18,49'unun (f=44) öğretmen kategorisi altında, %10,50'sinin (f=25) yönetici kategorisi altında, %9,24'ünün (f=22) yönetmelik/yasa/rapor/arşiv/gazete kategorisi altında, %8,40'ının (f=20) tez/makale/kitap/dergi/film senaryosu kategorisi altında, %7,56'sının (f=18) öğrenci kategorisi altında, %7,14'ünün (f=17) öğretmen adayı kategorisi altında, %3,36'sının (f=8) müfettiş/eğitim denetmeni kategorisi altında, %2,52'sinin (f=6) veli kategorisi altında, %1,68'inin (f=4) akademisyen kategorisi altında ve %0,84'ünün (f=2) milletvekili kategorisi altında yer aldığı görülmektedir. Çalışmada frekans değeri 1 olan kodlar ise diğer kategorisi altında toplanmıştır.

### **Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların örneklem büyüklüklerine göre dağılımları nasıldır?**

Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların örneklem büyüklüklerine göre dağılımı Tablo 9'da sunulmuştur.

**Tablo 9***Çalışmaların Örneklem Büyüklüklerine Göre Dağılımı*

Tema	Kategori	Çalışma Kodu	f	%
Örneklem Büyüklükleri	Belirtilmemiş*	M1-M4-M5-M7-M8-M9-M10-M13-M18-M20-M21-M22-M24-M26-M27-M30-M32-M33-M34-M37-M40-M41-M42-M44-M47-M51-M55-M56-M57-M58-M59-M62-M63-M67-M68-M70-M71-M73-M74-M75-M82-M84-M86-M87-M89-M91-M92-M97-M98-M99-M100-M101-M102-M103-M105-M107-M108-M118-M120-M125-M130-M131-M134-M137-M140-M142-M146-M147-M148-M149-M153-M154-Y1-Y4-Y5-Y6-Y8-Y11-Y12-Y14-Y15-Y16-Y17-Y18-Y19-Y20-Y23-Y25-D1-D3-D6-D7	92	46,23
	0-30	M2-M3-M6-M16-M17-M23-M36-M43-M45-M50-M85-M88-M94-M96-M106-M110-M111-M112-M114-M115-M117-M122-M123-M124-M129-M132-M133-M135-M138-M139-M143-M150-M150-M1-51-Y2-Y7-Y10-Y13-Y21-Y24-Y26-D5	42	21,11
	31-50	M11-M12-M14-M15-M25-M61-M81-M83-M109-M116-M127-M136-Y15-D2	14	7,04
	51-100	M31-M48-M49-M52-M80-M90-M94-M151	8	4,02
	101-300	M38-M39-M46-M52-M54-M64-M65-M66-M69-M77-M78-M79-M93-M104-M109-M113-M119-M126-M128-M144	20	10,05
	301-500	M28-M35-M76-M104-M119-M145-M152-Y3-Y9-Y22-Y24	11	5,53
	501-1000	M19-M29-M60-M72-M117-M121-M141-M155-D4	9	4,52
	1000'den fazla	M53-M77-M95	3	1,51

\*Örneklem büyüklükleri belirtilmeyen çalışmalara tabloda "belirtilmemiş" kategorisi altında yer verilmiştir.

Tablo 9 incelendiğinde Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmaların örneklem büyüklüklerinin 8 farklı kategori altında toplandığı görülmektedir. Çalışmaların %46,23'ünde (f=92) örneklem büyüklüğünün belirtilmediği tespit edilmiştir. Çalışmaların örneklem büyüklüklerinin %21,11'inin (f=42), 0-30 kategorisi altında, %10,05'inin (f=20), 101-300 kategorisi altında, %7,04'ünün (f=14), 31-50 kategorisi altında, %5,53'ünün (f=11), 301-500 kategorisi altında, %4,52'sinin (f=9), 501-1000 kategorisi altında ve %1,51'inin (f=3), 1000'den fazla kategorisi altında yer aldığı görülmektedir.

## Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmalarda hangi veri toplama araçları kullanılmıştır?

Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmalarda kullanılan veri toplama araçlarının dağılımı Tablo 10’da sunulmuştur.

**Tablo 10**

### *Çalışmalarda Kullanılan Veri Toplama Araçları*

Tema	Kategori	Çalışma Kodu	f	%
Veri Toplama Araçları	Doküman İncelemesi	M3-M4-M7-M9-M11-M12-M18-M20-M21-M23-M26-M27-M28-M30-M32-M34-M37-M41-M42-M47-M51-M55-M63-M64-M65-M68-M70-M73-M75-M76-M77-M82-M86-M87-M88-M91-M94-M98-M101-M103-M106-M114-M116-M117-M120-M123-M124-M126-M127-M128-M129-M132-M133-M134-M135-M137-M147-M153-Y1-Y2-Y4-Y5-Y6-Y7-Y8-Y11-Y12-Y14-Y16-Y18-Y19-Y21-Y22-Y22-Y23-D1-D3-D5-D6-D6-D7	81	36,65
	Belirtilmemiş*	M1-M5-M8-M10-M13-M15-M22-M24-M40-M44-M56-M57-M58-M59-M62-M67-M71-M74-M84-M89-M92-M97-M99-M100-M102-M105-M107-M108-M118-M130-M131-M140-M142-M146-M148-M149-M153-M154-Y17-Y20-Y25	41	18,55
	Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	M2-M6-M16-M17-M23-M36-M43-M45-M46-M50-M80-M83-M85-M90-M94-M96-M109-M110-M111-M113-M115-M122-M124-M126-M138-M143-M145-M150-M151-Y2-Y7-Y13-Y26-D2-D4-D5	36	16,29
	Anket	M25-M28-M35-M38-M53-M64-M69-M72-M76-M78-M79-M93-M104-M117-M119-M141-M152-M155-Y24	19	8,60
	Ölçek	M12-M19-M39-M52-M60-M65-M95-M112-M121-M144-M152-Y3-Y9-Y10-D4	15	6,79
	Görüşme Formu	M48-M49-M81-M117-M136-Y3-Y6-D3	8	3,62
	Açık Uçlu Sorular	M2-M33-M54-M60-M61-M139	6	2,71
	Metafor Formu	M14-M31-M66	3	1,36
	Kişisel Bilgi Formu	M121-Y9	2	0,90
	Gözlem	M32-Y7	2	0,90
	Başarı Testleri	M53-Y22	2	0,90
	Diğer	M11-M29-M69-Y15-Y22-D5	6	2,71

\*Veri toplama araçları belirtilmeyen çalışmalarda tabloda “belirtilmemiş” kategorisi altında yer verilmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmalarda kullanılan veri toplama araçlarının 12 farklı kategori altında toplandığı görülmektedir. Çalışmaların %18,55'inde (f=41) veri toplama aracının belirtilmediği tespit edilmiştir. Çalışmalarda kullanılan veri toplama araçlarının %36,65'inin (f=81) doküman incelemesi kategorisi altında, %16,29'unun (f=36) yarı yapılandırılmış görüşme formu kategorisi altında, %8,60'mın (f=19) anket kategorisi altında, %6,79'unun (f=15) ölçek kategorisi altında, %3,62'sinin (f=8) görüşme formu kategorisi altında, %2,71'inin (f=6) açık uçlu sorular kategorisi altında, %1,36'sının (f=3) metafor formu kategorisi altında, %0,90'mın (f=2) kişisel bilgi formu kategorisi altında, %0,90'mın (f=2) gözlem kategorisi altında ve %0,90'mın (f=2) başarı testleri kategorisi altında yer aldığı görülmektedir. Çalışmada frekans değeri 1 olan kodlar ise diğer kategorisi altında toplanmıştır.

### Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmalarda kullanılan veri analiz yöntemleri nelerdir?

Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmalarda kullanılan veri analiz yöntemlerinin dağılımı Tablo 11'de sunulmuştur.

**Tablo 11**

#### *Çalışmalarda Kullanılan Veri Analiz Yöntemleri*

Tema	Kategori	Çalışma Kodu	f	%
Veri Analiz Yöntemleri	Belirtilmemiş*	M1-M2-M3-M4-M5-M7-M8-M9-M10-M13-M15-M20-M22-M24-M26-M30-M32-M33-M34-M40-M41-M42-M44-M47-M51-M55-M56-M57-M58-M59-M62-M63-M67-M68-M71-M73-M74-M84-M86-M87-M89-M91-M92-M97-M98-M99-M101-M102-M103-M105-M106-M107-M108-M118-M120-M125-M130-M131-M134-M135-M137-M140-M142-M146-M148-M149-M153-M154-Y16-Y17-Y19-Y20-Y25-D1-D3	75	27,88
	Betimsel İstatistik (Frekans, Yüzde, Aritmetik Ortalama, Standart Sapma)	M11-M14-M21-M25-M28-M29-M35-M38-M39-M45-M46-M48-M49-M52-M53-M60-M61-M64-M66-M69-M70-M72-M76-M77-M78-M79-M80-M81-M83-M90-M93-M93-M94-M95-M96-M104-M109-M113-M115-M116-M117-M119-M123-M126-M128-M132-M136-M139-M141-M143-M144-M145-M150-M151-M152-M155-Y3-Y10-Y13-Y15-Y21-Y22-Y24-D2-D4-D5	66	24,54
	İçerik Analizi	M11-M14-M17-M18-M25-M27-M31-M36-M48-M49-M50-M54-M61-M66-M78-M81-M82-M85-M88-M94-M96-M100-M100-M110-M113-M114-M115-M117-M122-M123-M124-M127-M128-M129-M129-M132-M136-M139-M141-M145-M150-M151-Y4-Y6-Y7-Y8-Y11-Y14-Y15-Y23-Y26-D2-D4-D7	54	20,07



Betimsel Analiz	M6-M16-M17-M23-M36-M37-M45-M75-M80-M83-M90-M109-M111-M122-M124-M132-M133-M138-M143-M145-M147-Y1-Y2-Y5-Y6-Y11-Y12-Y13-Y18-Y21-Y23-D5-D6	33	12,27
T-Testi	M19-M39-M52-M65-M95-M112-M121-M152-Y9	9	3,35
Anova	M19-M35-M65-M121-M152-Y9-Y22-D4	8	2,97
Regresyon Analizi	M19-M53-M77	3	1,12
Kruskal Wallis Testi	M35-M60-M65	3	1,12
Ki-Kare Testi	M53-M76-M79	3	1,12
Doküman Analizi	M114-Y14-D7	3	1,12
Pearson Momentler Çarpımı korelasyon katsayısı	M19-Y9	2	0,74
Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett Küresellik Testi	M65-M77	2	0,74
Man Whitney U Testi	M60-Y9	2	0,74
Faktör analizi	M77-Y3	2	0,74
Diğer	M12-M65-M116-Y9	4	1,49

\*Veri analiz yöntemleri belirtilmeyen çalışmalara tabloda “belirtilmemiş” kategorisi altında yer verilmiştir.

Tablo 11 incelendiğinde Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmalarda kullanılan veri analiz yöntemlerinin 15 farklı kategori altında toplandığı görülmektedir. Çalışmaların %27,88’inde (f=75) veri analiz yönteminin belirtilmediği tespit edilmiştir. Çalışmalarda kullanılan veri analiz yöntemlerinin %24,54’ünün (f=66) betimsel istatistik kategorisi altında, %20,07’sinin (f=54) içerik analizi kategorisi altında, %12,27’sinin (f=33) betimsel analiz kategorisi altında, %3,35’inin (f=9) t-testi kategorisi altında, %2,97’sinin (f=8) anova kategorisi altında, %1,12’sinin (f=3) regresyon analizi kategorisi altında, %1,12’sinin (f=3) Kruskal Wallis testi kategorisi altında, %1,12’sinin (f=3) ki-kare testi kategorisi altında, %1,12’sinin (f=3) doküman analizi kategorisi altında ve %0,74’ünün (f=2) Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı kategorisi altında, %0,74’ünün (f=2) Kaiser-meyer-olkin ve Bartlett küresellik testi kategorisi altında, %0,74’ünün (f=2) Mann Whitney u testi kategorisi altında ve %0,74’ünün (f=2) faktör analizi kategorisi altında yer aldığı görülmektedir. Çalışmada frekans değeri 1 olan kodlar ise diğer kategorisi altında toplanmıştır.

## Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Türk eğitim sistemi alanında yapılan çalışmalara ilişkin mevcut durumun ortaya konulmasını amaçlayan bu çalışmada, 155 makale ve 33 lisansüstü tez olmak üzere toplam 188 bilimsel çalışma incelenmiştir. Yapılan çalışmada Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmaların yayın türlerine göre dağılımları incelendiğinde 7 çalışmanın doktora tezi, 26 çalışmanın yüksek lisans tezi, 155 çalışmanın makale olduğu tespit edilmiştir. Çalışmalarda en fazla tercih edilen yayın türü makale olmuştur. Makalelere sıkça konu olan Türk eğitim sisteminin yüksek lisans ve doktora tezlerinde yeterince yer almayışı dikkat çekicidir. Elde edilen bulgular araştırmacıların Türk eğitim sistemi üzerine yapılacak lisansüstü çalışmalara ağırlık vermesi gerektiğini göstermektedir. Bu durumun alanyazın için bir eksiklik olduğunu söylemek mümkündür. Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan doktora tez çalışmalarının daha az olmasının sebebi, doktora programının her üniversitede olmayışı, doktora eğitiminin ve tez yazım sürecinin yüksek lisans eğitim sürecine göre daha zor olması olabilir.

Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmaların yayın yıllarına göre dağılımları incelendiğinde her yıl Türk eğitim sisteminin farklı sayılarda çalışmalara konu olduğu ve dağınık bir dağılım gösterdikleri görülmektedir. Kimi zaman istikrarlı devam eden çalışma sayılarının, bazı yıllarda azaldığı tespit edilmiştir. 2014 yılı itibariyle ise yapılan çalışmaların sayısında bir artış olduğunu söylemek mümkündür. En fazla çalışma ise 2019 yılında yapılmıştır. Türk eğitim sistemi hakkında yapılan araştırmaların en az sayıda olduğu yıllar 2010 (f=10) ve 2013 (f=11) yıllarıdır. 2010 yıllını takip edip 2013 yılına dek uzanan dönemde eğitim sisteminde yaşanan pek çok değişiklik, 2012-2013 döneminde 4+4+4 eğitim sisteminin uygulanmaya konulması, bu yıllarda azalan çalışma sayısının bir nedeni olarak görülebilir. 2018 (f=23) ve 2019 (f=26) yılları itibariyle istikrarlı şekilde devam eden çalışma Türk eğitim sistemi çalışmalarının önümüzdeki yıllarda da aynı kararlılıkla ele alınması gerekmektedir.

Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmaların amaçları incelendiğinde yapılan çalışmalar oldukça geniş bir yelpazeye yayıldığı görülmektedir (Tablo 4). Bu kapsamda yapılan çalışmaların amaçlarının en fazla eğitimin sorunları ile ilgili çalışmalar (f=29) kategorisi altında toplandığı tespit edilmiştir (Başdemir, 2014; Coşkun, 2012; Durmuşçelebi ve Bilgili, 2014). Türk eğitim sisteminin hedeflerine ulaşabilmesi ve sistemin iyileştirilebilmesi için öncelikle sorunların tespit edilmesi gerekmektedir. Nitekim Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmaların büyük bir çoğunluğunda da eğitim sisteminin sorunlarına odaklanılmıştır. Çalışmalar incelendiğinde belirlenen bir örneklem dâhilinde eğitim sistemi sorunlarını ortaya çıkarmayı amaçlayan çalışma sayısının oldukça fazla olduğu tespit edilmiştir (Aybek ve Aslan, 2015; Çetin vd., 2018; Kara, 2020; Özdemir ve Kaplan, 2017). Yapılan çalışmaların

amaçlarının ikinci olarak; 4+4+4 yeni eğitim sistemine ilişkin yapılmış çalışmalar (f=22) kategorisi altında toplandığı tespit edilmiştir (Biber ve Karabıyıkoglu, 2019; Şahin ve Akbaba, 2014; Zelyurt ve Özel, 2015). Bu çalışmalar içerisinde 4+4+4 eğitim sistemine dair görüşleri belirlemeye çalışan, 4+4+4 yeni eğitim sistemine dair öğretmen görüşlerini belirlemeyi hedefleyen çalışmaların olduğu tespit edilmiştir. Üçüncü olarak ise Türkiye ile farklı ülkelerin eğitim sistemlerinin karşılaştırılmasına ilişkin çalışmalar kategorisi altında toplanmıştır (Avcı ve Yücel Toy, 2018; Özlük, 2017; Savut ve Yılmaz, 2020). Ayrıca yapılan çalışmalarda ders kitapları/ders programları/eğitim programları ile ilgili çalışmaların (f=12), yasal metinleri ve yönetmelikleri konu alan çalışmaların (f=10), Roman-Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemindeki yerlerini konu alan çalışmaların (f=9), eğitim reformları ile ilgili çalışmaların (f=8), Türk eğitim sisteminde öğretmenlik ile ilgili çalışmaların (f=7), Türk eğitim sistemini farklı tarihsel süreçler kapsamında ele alan çalışmaların (f=7), yabancı uzmanları/yabancı belgeleri konu alan çalışmaların (f=7), eğitim sistemine etkiler ile ilgili çalışmaların (f=7), öğrencilerin görüş/tutum/başarılarının incelenmesine yönelik çalışmaların (f=6) yapıldığı tespit edilmiştir. İncelenen çalışmalarda en az; Türk eğitim sisteminin felsefi temellerini (f=4), eğitim denetimini (f=4), eğitimde eşitliği (f=4), öğretmen yetiştirme/öğretmen yetiştirme sistemlerini (f=4), Türk eğitim sistemi kavramını (f=4), köy enstitülerini (f=3), eğitimde kaliteyi (f=2), yönetici/okul/öğretmene ilişkin algıları (f=2), dershaneleri (f=2), yönetici seçme/yetiştirme ve atamaları (f=2) ve uzaktan eğitimi (f=2) konu alan çalışmaların yapıldığı tespit edilmiştir.

Türk eğitim sistemi ile ilgili çalışmaların amaçları genel olarak değerlendirildiğinde yapılan çalışmaların Türk Eğitim Sistemi ile ilgili alanyazına önemli bir katkı sağladığını söylemek mümkündür. Bu çalışmaların, eğitim sistemi paydaşlarına rehberlik etmedeki, eğitim sistemimizdeki eksiklikleri ve sorunları kapatabilecek potansiyeli yaratmadaki değeri de yadsınamayacak büyüklüktedir. Ancak incelenen çalışmalarda öğretmen yetiştirme ve öğretmen yetiştirme sistemlerine ilişkin çalışma sayısının sınırlı olduğu görülmektedir. Bir eğitim sisteminin en önemli bileşenlerinden biri olan öğretmen paydaşının yetiştirilme sistemlerinin daha fazla araştırmaya konu olması gerekmektedir. Sistem bütünü içerisinde her bir alt bileşen ayrıntılı bir şekilde sentezlenmeliyken, öğretmen yetiştirme sistemlerinin yeterince ele alınmamış olması önemli bir eksikliktir. Sınırlı sayıda çalışmada ele alınan bir diğer konuda da eğitimde kalitedir. Eğitimde kalite ile ilgili çalışmaların da artırılması gerektiği düşünülmektedir.

Yapılan araştırmaların konularına ve amaçlarına göre yöntemleri farklılık göstermektedir (Karasar, 2011). Bir bilimsel çalışmada kullanılan yöntem, en az incelenen araştırma konusu ve ulaşılan sonuçlar kadar önem arz etmektedir. Araştırma yöntemi, çalışmanın en önemli unsurlarının başında gelmektedir (Arık ve Türkmen,

2009). Türk eğitim sistemi ile ilgili çalışmaların araştırma yöntemleri incelendiğinde araştırmaların büyük çoğunluğunun nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapıldığı (f=85) bunu sırasıyla nicel (f=12) ve karma (f=8) araştırma yöntemlerin izlediği görülmektedir (Tablo 5). Nicel araştırmalar, genel olarak elde edilen bulguların bir şekilde sayısal değerlerle ifade edilmesi ve ölçülebilmesidir (Creswell ve Creswell, 2017) Nitel araştırmalar ise yorumlayıcı bir tasarımla gerçekleştirilmektedir (Patton, 2014). Türk eğitim sistemi ile ilgili çalışmalarda nitel araştırma yönteminin daha fazla tercih edilmesi, nitel araştırmalarda, nicel araştırmalar gibi sayısallaştırma çabasından ziyade betimlemelere ağırlık verilmesi ile ilgili olabilir. Yapılan araştırmalarda nicel ve nitel verilerin birlikte kullanıldığı karma araştırma yöntemlerine ağırlık verilmesi daha güçlü sonuçlarla literatüre katkı sağlayacaktır. Nitekim karma yöntem ayrı olarak yürütülen nicel ve nitel araştırmaların zayıf yönlerini ortadan kaldırmaktadır (Johnson ve Onwuegbuzie, 2004). Karma çalışmalarda, tek bir çalışmada nicel ve nitel veriler kullanılmakta, farklı veri kaynakları birbirlerine dönüştürülerek doğrulanmaktadır (Denzin ve Lincoln, 2018). Araştırmada ulaşılan bir diğer önemli sonuç ise araştırmaların büyük bir çoğunluğunda kullanılan araştırma yönteminin belirtilmemiş olmasıdır (f=76). Ancak araştırmanın nasıl yapıldığının yöntem bölümünde detaylı olarak açıklanması gerekmektedir (Yılmaz ve Altinkurt, 2012). Çünkü bir araştırmanın yönteminin detaylı olarak açıklanması, o araştırmanın sonuçlarının tekrarlanabilirliği ve inandırıcılığı ile doğrudan ilişkilidir (Karasar, 2011). Yöntemlerin yeterince açık verilmeyişi, aynı yöntemlerin alan yazındaki farklı adlandırmalarla çalışmalara yansması, bilimselliğe zarar verebilmekte, araştırmaların güvenilirliğini azaltmaktadır. Çalışmanın amacı ile örtüşen doğru yöntemlerin kullanılması, araştırmanın kalitesini desteklemektedir (Arık ve Türkmen, 2009).

Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmaların araştırma desenleri incelendiğinde çoğunlukla çalışma desenlerinin belirtilmediği (f=90) tespit edilmiştir. Yapılacak çalışmalarda yöntemle birlikte desenin de açıklanmış olması gerekmektedir. Desen belirtmenin yapılacak yeni çalışmalara sağlayacağı katkı önemsenmelidir. Bir çalışmayı değerli kılan her bir bilimsel bileşen önemsenerek literatür zenginleştirilmelidir. Çalışmalar incelendiğinde genel olarak nitel yöntem benimsenerek yapılan betimsel tarama çalışmalarının (f=25), olgubilim çalışmalarının (f=22) ve durum çalışmalarının (f=17) yapıldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra nicel yöntem benimsenerek yapılan betimsel çalışmaların (f=17) ve ilişkisel tarama çalışmalarının (f=7), karşılaştırmalı tarama çalışmalarının (f=7) ve literatür taramalarının (f=5) yapıldığı görülmüştür. Ayrıca tarihsel araştırma (f=4), özel durum çalışması (f=2), keşfedici sıralı desen (f=2), bütüncül çoklu desen (f=2) çalışmaları da yapılmıştır. Yapılan çalışmalarda en fazla tercih edilen araştırma yönteminin nitel araştırma yöntemi olmasına rağmen çalışmaların desenleri incelendiğinde nitel araştırma yönteminin desenlerin-

den olgubilim ve durum çalışmasının oldukça sınırlı olduğu gömülü teori ve etnografik desende çalışmaların ise yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuç, gömülü teori ve etnografik desen araştırmalarının diğer desenlere göre daha uzun zaman gerektiren çalışmalar olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmalarda kullanılan örnekleme yöntemleri incelendiğinde çalışmaların büyük bir çoğunluğunda (f=123) örnekleme yönteminin belirtilmediği tespit edilmiştir. Ancak araştırmalar raporlaştırılırken örnekleme yöntemlerinin ve veri toplama süreçlerinin doğru ve eksiksiz bir şekilde açıklanması, araştırmanın nasıl yapıldığına açıklık getirme ve sonraki çalışmalara kılavuzluk etme açısından oldukça önemlidir (Yılmaz ve Altinkurt, 2012). Yapılan incelemelerde çalışmaların büyük çoğunluğunda kolay ulaşılabılır örnekleme yönteminin (f=13) ve maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemlerinin (f=13) kullanıldığı görülmektedir. Bu örnekleme yöntemlerini ölçüt örnekleme (f=12), rastgele örnekleme (f=12) ve amaçlı örnekleme (f=10) yöntemleri izlemektedir. Ayrıca çalışmalarda küme örnekleme (f=7), tabakalı örnekleme (f=6) ve kartopu örnekleme (f=2) yöntemlerinin de kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yapılan çalışmalarda seçilen örneklemin, çalışmayı amacına ulaştırabilecek niteliklere sahip olması gerekmektedir. Bir çalışmada araştırma problemi ne kadar önemli olursa olsun, eğer örnekleme uygun değilse, sonraki süreçlerin nasıl tasarlandığına bakılmaksızın yapılan araştırmadan şüphe duyulur (Erkuş, 2009). Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmaların örnekleme türleri incelendiğinde çalışmaların büyük çoğunluğunda örnekleme türünün belirtilmediği görülmüştür. Bu durumun çalışmalar için büyük bir eksiklik olduğu söylenebilir. Çalışmalarda en fazla tercih edilen örnekleme türünün ise öğretmen örnekleme (f=44) olduğu tespit edilmiştir. Türk eğitim sisteminin en önemli paydaşlarından biri olmaları nedeniyle öğretmenlerin örnekleme türü olarak sıkça tercih edildiği söylenebilir. Öğretmen örnekleme türünü, yönetici (f=25), yönetmelik/yasa/rapor/arşiv/gazete (f=22) ve tez, makale, kitap, dergi, film senaryosu (f=20), öğrenci (f=18) izlemektedir. Dikkat çekici bir nokta ise velilerin (f=6) ve akademisyenlerin (f=4) örnekleme türü olarak yalnızca birkaç çalışmada yer almış olmasıdır. Türk Eğitim sisteminin iyileştirilmesine bilimsel araştırmalarıyla katkı sağlayan akademisyenlere, eğitim sistemi içerisinde çocukları ile birlikte yer alan velilere, yapılan çalışmalarda bu denli az yer verilmiş olması, üzerine düşünülmesi gereken bir sonuçtur. Velilerle yapılan çalışmaların sayısının az olmasının nedeni velilere erişimin zor olması dolayısıyla ekstra zaman ve iş yükü gerektirecek olması olabilir.

Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmaların örnekleme büyüklükleri incelendiğinde örnekleme büyüklüğü belirtilmeyen çalışmaların (f=92) büyük bir yer kapladığı görülmüştür. Örnekleme büyüklüğü belirtilen çalışmaların ise en çok 0-30

örneklem büyüklüğünde (f=42) toplandığı görülmüştür. Bu örneklem büyüklüğünü sırasıyla 101-300 örneklem büyüklüğü (f=20), 31-50 örneklem büyüklüğü (f=14), 301-500 örneklem büyüklüğü (f=11) ve 501-1000 örneklem büyüklüğü (f=9) izlemektedir. Yapılan çalışmaların en az 1000'den fazla örneklem büyüklüğüne sahip çalışmalar (f=3) olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan çalışmalarda, araştırmanın problem cümlesine, amacına ve modeline uygun, kullanılacak veri toplama araçlarının seçilmesi gerekmektedir (Juodaitytė ve Kazlauskinė, 2008). Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmalarda kullanılan veri toplama araçları incelendiğinde en fazla tercih edilen veri toplama aracının doküman incelemesi (f=81) ve yarı yapılandırılmış görüşme formu (f=36) olduğu görülmüştür. Çoğunlukla doküman inceleme ve yarı yapılandırılmış görüşme formunun kullanılmış olması, Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılmış çalışmalarda en fazla tercih edilen yöntemin nitel yöntem olmasıyla açıklanabilir. Bunu sırasıyla anket (f=19), ölçek (f=15), görüşme formu (f=8), açık uçlu sorular (f=6), metafor formu (f=3), kişisel bilgi formu (f=2), gözlem kategorisi (f=2) ve başarı testleri (f=2) takip etmektedir. Elde edilen sonuçlar dikkate alındığında veri toplama araçlarının çeşitlilik gösterdiğini söylemek mümkündür. Türk eğitim sistemi ve alt başlıklarının incelendiği araştırmalarda farklı araştırma yöntemlerinin benimsendiği ve buna paralel olarak veri toplama araçlarının da farklılaştığı görülmüştür. Türk eğitim sistemi ile ilgili çalışmaların amaçlarının farklılık göstermesinin ve amaçların farklı veri toplama araçlarının kullanılmasını gerektirmesinin veri toplama araçlarının çeşitlenmesinde rol oynadığı düşünülmektedir.

Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmalarda kullanılan veri analiz yöntemleri incelendiğinde çalışmaların büyük çoğunluğunda betimsel istatistik (aritmetik ortalama, yüzde, frekans, standart sapma) (f=66) yöntemlerinin kullanıldığı görülmüştür. Bu yöntemi içerik analizi (f=54) ve betimsel analiz (f=33) takip etmektedir. Ardından sırayla t-testi (f=9), anova (f=8), regresyon analizi (f=3), Kruskal Wallis testi (f=3), ki-kare testi (f=3), doküman analizi (f=3), Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı (f=2), Kaiser-meyer-olkin ve Bartlett küresellik testi (f=2), Mann Whitney u testi (f=2) ve faktör analizi (f=2) kullanılmıştır. Bununla birlikte veri analiz yönteminin belirtilmediği pek çok çalışma olduğu (f=75) görülmektedir. Veri analiz yönteminin belirtilmediği çalışmalar içerisinde lisansüstü çalışmaların da yer almasının önemli bir eksiklik olarak ifade edilebilir.

Türk eğitim sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde çalışmaların büyük bir çoğunluğunda araştırma yönteminin, deseninin, örneklem yönteminin, veri analiz yönteminin belirtilmediği tespit edilmiştir. Bu sonuçtan yola çıkarak yapılan çalışmalarda araştırmacıların odaklarını konu içeriğine yoğun-

laştıklarını, yöntem kısmını yeterince detaylandırmadıklarını söylemek mümkündür. Ancak bilimsel alan yazına katkı sağlayabilmek, geçerli ve güvenilir araştırmalar üretebilmek için uygun araştırma probleminin yanı sıra uygun araştırma yönteminin seçilmesi, uygulanması ve çalışmalarda detaylarıyla açıklanması gerekmektedir.

Türk Eğitim Sistemi ile ilgili olarak yapılan çalışmaların değerlendirilmesi sonucunda aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- Araştırmalarda en fazla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Türk eğitim sistemini daha detaylı olarak ele alacak karma yöntem ve derleme araştırmalarına ağırlık verilmelidir.
- Araştırmacılar, yapacakları çalışmalarda yöntemi göz ardı etmemeli, yöntem kısmını bilimsel temeller doğrultusunda açıklamalıdır.
- Bu çalışma YÖK Tez Merkezi, ULAKBİM, Google Scholar veri tabanlarında yer alan çalışmalar incelenerek gerçekleştirilmiştir. Farklı veri tabanlarında yer alan çalışmalar kullanılarak farklı içerik analizi çalışmaları yapılabilir.
- Türk eğitim sistemi ve alt alanlarına yönelik konuları zenginleştirecek lisansüstü çalışmaların sayısının artırılması önerilmektedir.
- Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaların sonuçlarının incelendiği bir çalışma yapılabilir.
- Türk eğitim sistemi ile ilgili çalışmalarda yer verilen önerilerin incelendiği içerik analizi çalışmaları yapılabilir.
- Türk eğitim sistemi sorunlarını ortaya çıkarmayı amaçlayan çalışma sayısının artırılması önerilmektedir.
- Alan yazında yer alan çalışmalarda tespit edilen sorunların çözümüne yönelik sunulacak önerilere ilişkin çalışmalar yapılmalıdır.
- Türk eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmalarda yöntemleri detaylı açıklanan çalışmalar az olduğu için, yapılacak yeni çalışmalarda yöntemlerin daha detaylı açıklanması önerilmektedir.
- Yabancı uzmanları/yabancı belgeleri, öğrencilerin görüş/tutum/başarılarını, eğitim reformlarını, Türk eğitim sisteminin felsefi temellerini, köy enstitülerini, eğitim denetimini, eğitimde eşitliği, öğretmen yetiştirme sistemlerini, eğitimde kaliteyi, yönetici seçme/yetiştirme ve atamaları konu alan çalışmalar artırılabilir.
- Türk eğitim sisteminde gelişme ve bu gelişmedeki sürekliliği sağlayabilmek adına Türk eğitim sistemi ile ilgili çalışmalarda süreklilik sağlanmalıdır.

## Kaynakça

- Altuntaş, S. (2010). *Eğitim bilimine giriş: temel kavramlar*. Cafoglu, Z. (Edt.), Grafik Yayıncılık.
- Arık, R. S., ve Türkmen, M. (2009). Eğitim bilimleri alanında yayınlanan bilimsel dergilerde yer alan makalelerin incelenmesi. *I. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi*. <http://www.eab.org.tr/eab/2009/pdf/488.pdf>
- Avcı, B., ve Yücel Toy, B. (2018). Norveç ve Türkiye eğitim sistemleri ile öğretmen yetiştirme sistemlerinin karşılaştırılması. *Mediterranean Journal of Educational Research*, 12(25), 39–59. <https://doi.org/10.29329/mjer.2018.153.3>
- Aybek, B., ve Aslan, S. (2015). Ortaokul öğretmenlerinin 4+4+4 kesintili zorunlu eğitim sistemine yönelik yaşadıkları sorunlar (Elazığ ili örneği). *İlköğretim Online*, 14(2). <https://doi.org/10.17051/io.2015.63454>
- Başdemir, H. Y. (2014). Türkiye’de eğitim reformu için ara öneriler. *Liberal Düşünce Dergisi*, 76.
- Biber, A., ve Karabıyıkoglu, L. (2019). 4+4+4 Sistemi Kapsamında İlk Kez 5. Sınıf Derslerine Giren Matematik Öğretmenlerinin Öğrenciler Hakkındaki Görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(1). <https://doi.org/10.7822/omuefd.472362>
- Çalık, M., ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33–38. <https://doi.org/10.15390/EB.2014.3412>
- Çalık, T. (2015). *Eğitimle ilgili bazı temel kavramlar*. Küçükahmet, L. (Edt.), Eğitim bilimine giriş içinde.
- Çetin, H., Yazar, M. İ., Aydın, S., ve Yazıcı, N. (2018). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının türk eğitim sistemi sorunlarına ilişkin görüşleri ve çözüm önerileri. *Mediterranean Journal of Educational Research*, 12(25), 117–135. <https://doi.org/10.29329/mjer.2018.153.7>
- Cohen, L., Manion, L., ve Morrison, K. (2018). Research Methods in Education. İçinde *Research Methods in Education* (8. baskı). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203029053>
- Coşkun, M. (2012). Türk Eğitim Sisteminin Sorunlarının teşhisinde yapılan bazı hatalar: yanlış veriler, faydasız mukayeseler ve bağlamsız doğrular. *Yükseköğretim Dergisi*, 2(3), 121–126. <https://doi.org/10.2399/yod.12.021>
- Creswell, J. W., ve Creswell, J. D. (2017). *Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. New York: Sage (5. baskı). SAGE Publications, Inc.



- Denzin, N. K., ve Lincoln, Y. S. (2018). *The sage handbook of qualitative research* (5. baskı). Sage Publications.
- Durmuşçelebi, M., ve Bilgili, A. (2014). Yeni (12 yıllık) eğitim sistemi, karşılaşılan sorunlar ve dünyadaki uygulamalardan bazıları. *Journal of Turkish Studies*, 9(2). <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.6122>
- Erden, M. (2011). *Eğitim bilimlerine giriş*. Ankara, Arkadaş Yayınevi.
- Ergün, M. (2015). *Eğitim felsefesi*. Ankara, Pegem Akademi.
- Erkuş, A. (2009). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci*. Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., ve Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education*. New York: McGraw-Hill.
- Güçlü, N. (2009). Türk milli eğitim sisteminin ve özelliklerinin genel değerlendirilmesi. Küçükahmet, L. (Edt.), Eğitim bilimine giriş içinde.
- Johnson, R. B., ve Onwuegbuzie, A. J. (2004). Mixed methods research: a research paradigm whose time has come. *Educational Researcher*, 33(7), 14–26.
- Juodaitytė, A., ve Kazlauskinė, A. (2008). Research methods applied in doctoral dissertations in education science (1995-2005): Theoretical and empirical analysis. *Vocational Education: Research & Reality*, 36–45. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=150062>
- Kara, M. (2020). Eğitim paydaşlarının görüşleri doğrultusunda türk eğitim sisteminin sorunları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3).
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi* (22. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kıncal, R. Y. (2011). *Eğitim ve felsefe*. Kıncal, R. Y. (Edt.), Eğitim bilimine giriş içinde. Grafiker Yayıncılık.
- Miles, M. B., Huberman, A. M., ve Saldaña, J. (2019). *Qualitative data analysis. A methods sourcebook* (4. baskı). SAGE Publications, Inc.
- Özdemir, F., ve Kaplan, A. (2017). Öğretmen adaylarının bakış açısından türk eğitim sisteminin sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri. *Journal of Turkish Studies*, 12(28). <https://doi.org/10.7827/turkishstudies.12426>
- Özenç, E. G., Özcan, Z. E., Feramuz, G., ve Keser Güney, E. (2016). 4+4+4 eğitim sisteminin beşinci sınıf öğrencilerine yansımaları: öğretmen görüşleri. *İlköğretim Online*, 15(2). <https://doi.org/10.17051/io.2016.91808>

- Özkan, U. B. (2019). *Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi*. Ankara, Pegem Yay.
- Özlük, D. (2017). İran ve Türkiye eğitim sistemlerinin amaçlarının karşılaştırmalı analizi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 729–729. <https://doi.org/10.18506/anemon.286057>
- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research & evaluation methods*. İçinde Sage (4th baskı). SAGE Publications, Inc. <https://doi.org/10.1590/s1415-65552003000200018>
- Şahin, H. O., ve Akbaba, A. (2014). Zorunlu öğretimin 4+ 4+ 4= 12 yıl olmasıyla ilgili yönetici ve öğretmen görüşleri (Van ili örneği). *Turkish Studies (Elektronik)*, 9(5). <https://doi.org/none>
- Savut, E., ve Yılmaz, L. (2020). Türkiye’de merkez-çevre mücadelesini milli eğitim sistemi üzerinden okumak. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 20(40), 289–322. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ctad/issue/56945/801763>
- Scriven, M. (1981). *Evaluation thesaurus* (3. baskı). California: Edgepress.
- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M., ve DüNDAR, H. (2014). Eğitim ve bilim dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: içerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173). <https://doi.org/10.15390/eb.v39i173.3278>
- Şişman, M. (2013). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara, Pegem Yayıncılık.
- Suri, H., ve Clarke, D. (2009). Advancements in research synthesis methods: From a methodologically inclusive perspective. *Review of Educational Research*, 79(1), 395–430. <https://doi.org/10.3102/0034654308326349>
- Tangülü, Z., Karadeniz, O., ve Ateş, S. (2014). Cumhuriyet dönemi eğitim sistemi-mizde yabancı uzman raporları (1924-1960). *Journal of Turkish Studies*, 9(5). <https://doi.org/10.7827/turkishstudies.6622>
- Töremen, F. (2011). *Eğitim bilimine giriş*. İdeal Yayıncılık.
- Varış, F. (1994). *Eğitim bilimine giriş*. A. Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Yılmaz, K., ve Altınkurt, Y. (2012). An examination of articles published on preschool education in Turkey. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12, 3227–3241.
- Zelyurt, H., ve Özel, E. (2015). İlkokul birinci sınıfı okutan sınıf öğretmenlerinin eğitimde 4+ 4+ 4 düzenlemesine ilişkin görüşleri. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 16(3).